

Nagyvárad Estilap

Főszerkesztő: MARTON MANÓ

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Felelős szerkesztő: KATONA BÉLA

Aki 1921 júliusában Románia területén lakott, azt román állampolgárnak fogják tekinteni?

Egy bukovinai zsidó képviselő nyilatkozata

Sok izgalmat okozott már Románia kisebbségi lakossága körében az állampolgárság kérdése. Az erre vonatkozó törvény a kisebbségi állampolgárok ezreit rekesztette ki az állampolgári jogok bástyái közül, úgy, hogy ezek az emberek, akik esetleg évtizedek óta laknak Romániához csatolt területen, máról-holnapra hazátlanná válhatnak. Megnehezítette ezeknek a helyzetét az, hogy egyes bukaresti szélső nacionalista sajtóorgánusok erősen szállnak sikra amellett, hogy a kormány még az eddig elismert állampolgárságokat is vegye revízió alá és főleg a zsidó nemzetiségű állampolgárok számát ritkítsa.

Némileg megnyugtatóan hat most az a nyilatkozat, amelyet a kolozsvári Új Kelet munkatársa előtt tett Mayer Ebner dr. bukovinai képviselő. Mayer Ebner, akit a kormánypart listáján választottak meg, noha nem tagja a pártnak, elmondta, hogy a bukovinai zsidópárt Dori Popovici dr. bukovinai miniszterrel paktumot kötött, amelynek értelmében a bukovinai zsidó-

ság kulturális téren számos engedményt fog kapni. Ezek között legfontosabb és Erdélyre is kiható jelentőségű az, hogy

mindazok, akik a békeszerződés életbeléptetésekor, vagyis 1921 júliusában Romániában letelepe-

déssel bírtak, azok a békeszerződés értelmében automatikusan elnyerik a román állampolgárságot.

Elmondotta még Mayer Ebner dr. hogy az egész ország zsidóságának jogaiért fog küzdeni a kamarában.

Párisban takarékoskodnak

Párisból jelentik: A francia frank esése és az ezzel kapcsolatos gazdasági válság különböző preventív intézkedésekre kényszerítette a kormányt. A takarékoskodik előkészítő bizottság tegnap már össze is ült és hozzá kezdett a szükséges intézkedések megbeszéléséhez. A bizottság előterjesztést fog tenni az új tisztviselői állások létesítésének beszüntetésére, a nyersanyagokkal való takarékoskodásra és az újságok terjedelmének csökkentésére vonatkozólag.

A Népszövetség megállapította, hogy Magyarország pontosan fizet, de politikai okokból mégis megtartják a zálogokat

Nemzetközi bizottságot alakítanak a pénzhamisítások megakadályozására

— Az Estilap eredeti tudósítása —

A Népszövetség hétfőn megnyitott ülésszakának két nagyjelentőségű ülése folyt le. A magyar és osztrák albizottságok tartottak ugyanis ülést, amelyeken a pénzügyi ellenőrzés megszüntetése szerepel napirenden.

A két ülés lefolyásáról genfi tudósítónk alábbi táviratokban számol be:

Genfből jelentik: A Népszövetség osztrák albizottsága Chamberlain elnökletével tartott ülésen Zimmermann főbiztos javaslatára kimondta,

miután Ausztria eleget tett

vállalt kötelezettségének, a pénzügyi ellenőrzést felfüggesztik.

A népszövetségi kölcsönből fennmaradt 26 milliót Ausztria rendelkezésére bocsátják.

Az osztrák delegátusok körében nagy örömet keltett a határozat. Délelőtt tizenegy órakor Scialoja olasz delegátus elnökletével összeült a magyar bizottság is.

Az ülés előtt Briand bizalmas megbeszélést folytatott a kisantant képviselőivel és ezért későn érkezett az ülésre. Az ülésen megjelentek Chamberlain, Briand, Benes külügyminiszterek, Bethlen magyar miniszterelnök, Titulescu román és Jovanovics szerb követek, továbbá Smith népszövetségi főbiztos, munkatársai kíséretében. Vendégként megjelentek a Genfben tartózkodó magyar kiküldöttek, továbbá a különböző delegációk pénzügyi bizottságának tagjai.

A bizottság ülése alig félóráig tartott. Smith főbiztos és Dubois a pénzügyi bizottság elnökének meghallgatása után a bizottság valamennyi tagja felszólalt.

Elhatározták, hogy Smith népszövetségi főbiztosnak június 10. hó 30-án lejáró kiküldetését nem hosszabbítják meg. Kimondták továbbá, hogy

a magyar bizottság továbbra is fenntartja Magyarországon a pénzügyi ellenőrzés rendszerét.

Briand a határozathoz hozzáfűzte, hogy egyelőre csak tisztán pénzügytechnikai rendszabályokról van szó, ellenben a kérdés politikai oldalát és a

pénzhamisítás megakadályozására irányuló nemzetközi

konvenció tervét tárgyalni fogják.

Elhatározta még a bizottság, hogy a népszövetségi kölcsönből fennmaradó

nyolcvankét millió aranykoronás részletet egyelőre nem bocsátja a magyar kormány rendelkezésére.

A bizottság ülésén a következő részletekről tettek még jelentést. Az ülés nem volt nyilvános és ezért lefolyásáról nehéz pontos értesüléseket szerezni. A magyar kiküldöttek információi szerint a tárgyaláson Scialoja elnökolt. Jelen voltak Chamberlain, Briand, Titulescu, Jovanovics (Jugoszlávia), Benes, Bethlen, Smith és Dubois, a pénzügyi bizottság elnöke.

Napirend előtt előterjesztették a népszövetség pénzügyi bizottságának jelentését Magyarország pénzügyi helyzetéről. Dubois megállapította, hogy a magyar állam költségvetése már az 1924—25 évi első budget-időszakban egyensúlyba jutott, tehát annak megfelelően

a pénzügyi ellenőrzést a népszövetség bizonyos fokig megszüntette is, úgy, ahogy azt a jegyzőkönyv előírta. A népszövetségi főbiztos tevékenységének befejezése azonban nem vonja maga után a zálogok megszüntetését, sem pedig a népszövetségi kölcsön fennmaradó része fölött gyakorolt ellenőrzés feloldását.

Nem volna helyes feltevés, — mondotta Dubois, — hogy a népszövetségi főbiztos távozásával a népszövetségi ellenőrzés is megszűnjék. Csak a reformterv általános felülvizsgálata szűnik meg és

A rifkabilok új háborúra készülnek

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Az Information madridi levelezője írja: A marokkói felkelők ellenállása Abd el Krim elfogatása következtében sem tört meg mindenütt. A nyugati rifterületen újból szervezkedik az ellenállás. A Ned Lahu partján egymásra ássák a futoárkokat. A spanyol hadvezetőség újabb csapatokat szállít a veszélyeztetett vidékre.

Véres verekedés a csehországi fascisták és antifascisták között

— Az Estilap eredeti távirata —

Prágából jelentik: Proznitzban tegnap véres verekedés történt a fascisták és az antifascisták között. A cseh legionáriusok és a haladópartiak ugyanis antiszemita gyűlést tartottak, éppen akkor, amikor a fascisták is gyűléseztek a városban. Az antiszemita gyűlésük befejezése után be-

hatoltak a fascista gyűlésre, ahol nagy verekedés támadt a két párthoz tartozók között. A verekedésbe kénytelen volt a készenlében álló rendőrség is beavatkozni, amely szuronyokkal tisztította meg a környéket. A szuronyrohamnak nyolc könnyebb és egy súlyosabb sebesültje volt.

Dorian-Terrasse

9 órákor

Dorian-Filmszínház

5 és 7 órákor

Már csak szerdán és
csütörtökön

Pierre Benoit regénye

Az áruló

(Libanoni kastély urnője)

Monumentális film 12 felvonás.

A főszerepben:

Petrovich Szevtiszlav és Ar-

lette Marchall.

RENDES HELYÁRAKKAL.

Jön! Strauss operája filmen

A rózsalovag

Hugoette Duflos

a költségvetés ellenőrzése. De ez a költségvetési kontroll tulajdonképpen már nem is létezik.

A zálogok ellenőrzését továbbra is fenn kell tartani és ezért a kezesek megbízottjai továbbra is Budapesten maradnak az ellenőrzés gyakorlására, épen úgy, mintahogy a kontroll továbbra is a népszövetségi bizottságának kezében marad s ez a bizottság rendelkezik a kölcsön hátralevő része fölött is.

A pénzügyi bizottság elnökének fejtegetései Bethlen magyar miniszterelnököt kielégítette és megnyugvással vette tudomásul azt a megállapítást, hogy Magyarország eleget tett kötelezettségének. A bizottság még nem határozott afelől, hogy a kölcsön fennmaradó részét feloldja-e?

Amikor Chamberlain előterjesztette kérését a kontroll felfüggesztésére, Chamberlain szólalt fel, szerinte Dubois jelentése után ez a kérdés csak pozitív értelemben dönthető-e? Bethlen megállapítja, hogy ezek után az ellenőrzés tényleg megszűntnek tekinthető.

Briand szükségességnek látja a következőknek megállapítását: két különböző problémáról van szó és kétféle ellenőrzésről. Az első tisztán technikai kérdés: a kontroll megszüntetése, ezt a pénzügyi bizottsághoz kell áttenni.

A másik kérdés politikai rész. Erre nézve fenntartja magának az állásfoglalás jogát mindaddig, míg

a tanács tárgyalni fogja indítványát, amely a pénzhamisítás megakadályozására nemzetközi egyezményt ajánl.

A lényeg tehát az, hogy a költségvetés feletti ellenőrzés csak formálisan marad fenn, érintetlenül marad azonban a kontroll

az állami bevételek kamatszolgáltatásának a kölcsön amortizációjára való fordítása, ugyancsak a népszövetségi kölcsön fennmaradó részének hovaforrása tekintetében.

A kérdés politikai oldalát a népszövetségi tanács legközelebb fogja tárgyalni.

* THEREZINA operett, Napoleon életének legszebb epizódja.

HIREK**HIRDETMEY.**

Az érvényben levő parancsok értelmében az érdekelteknek tudomására hozatik ezúton is, hogy a felülvizsgáló bizottság (Consiliu de Revizie) az 1927-beli korosztályú ifjak részére, akik a sorozó bizottság előtt jelen voltak, az illetékes vármegyházánál fog működni a következő napokon:

1. Kolozs-megye:

Június hó 30-án: Fekete-tó és Bucsa községek.

2. Szilágy-megye:

Július hó 1-én: Érmihályfalvai járás.

3. Bihar-megye:

Július hó 12-én: Nagyvárad város.

Július hó 13-án: Szőlős és Brátkai járások.

Július 14-én: Székelyhid, Szalárd és mezőtelegi járások.

Július 15-én: Élesd és Martittai járások.

Július 17-én Cséffai járás.

E bizottság előtt a fentnevezett napokon jelentkezzenek mindazok, akik a sorozó bizottság által oda lettek utalva, magukkal hozván a hiányos okmányokat, valamint azok is, aki új felmentést igényelnek és nem jelentek meg a sorozó bizottság előtt, a szükséges és előírt teljes okmányokkal együtt, máskülönben elvesztik ezen jogukat.

A nagyvárad hadkiegészítő parancsnoka:

Bárdossy alezredes.

* Miklós herceg kolozsvári fogadtatása. Tegnap volt Kolozsváron az 1926 évi magassági versenye azoknak az autómobilistáknak, akik vasárnap Nagyváradon mentek keresztül. 11 órákor pedig a kolozsvári autómobil-klubban díszes fogadtatás volt, amelyet Miklós herceg ő királyi fensége is megtisztelt jelenlétével. Ott voltak még: Mitilineu külügyminiszter, a bukaresti autókлуб elnöke; Th. Mihali, a kolozsvári kerület elnöke; Pap Danila tábornok, a város notabilitásai és a kolozsvári autómobil-klub tagjai. Az autómobil-klub nagyvárad szekciójának részéről Gh. Băcaloglu ezredes, mint hivatalos kiküldött vett részt.

* A prefektus Bukarestben. Jacob József prefektus ma délután az expressz-vonattal Bukarestbe utazott. A prefektussal együtt ment egy többtagú delegáció is, az újonnan megválasztott kormány-párti képviselők és szenátorok részéről, avégből, hogy a kormány tagjainál bemutatkozó látogatást tegyenek.

* THEREZINA szombat esti bemutatója a szezon egyik legnagyobb eseménye.

Apollo-mozgó

Még ma és holnap

Kéjszívű férfi

Társadalmi dráma 6 hosszú felvonásban. — Főszerepben:

Monte Blue, Marie Prevost

Ezt megelőzi egy kitérő 2 felvonásos burleszk.

Jön:

PAT és PATACHON

Jön:

Közép-Európa nyaraló- és gyógyhelyei közül legolcsóbb és legelőkelőbb: Abbázia. Keresse meg a Penslone Elenát (Steinacker-Villa) 2

* Vasárnap délután lesz a „Láposy Zeneiskola” koncertje. Belépti díj nincs, azonban a műsor tetszés szerinti összeggel megváltható.

* Adakozás. Dr. Váli Péter és neje Horváth Mór halála alkalmából koszorúmegváltás címen 300 lejt adtak a Gyermekbarát Egyesületnek, a melyért hálás köszönetét fejezi ki az Elnökség.

* THEREZINA szombat esti bemutatója a szezon egyik legnagyobb eseménye.

Figyelje, ha megjön a „DECCA”!

* Minden kotta vásárlásnál kap ingyen kottát a Hegedüs Hirlapiroda Zenemű osztályában.

* THEREZINA szombat esti bemutatója a szezon egyik legnagyobb eseménye.

Heyman-szinkör

Ma és csütörtökön

Dr. Colin Ross utazása

és

SAMU

Szenes 1 felvonásos vígjátéka.
Darvas, Galambos, Simon
Ica és Bereng felléptével.

Jön

Jön

Amazon

A legérdekesebb cow-boy film.
Főszerepben: Marion Dawies.

Délután fél 4 órákor felül Nagyváradon a pesti gyorsra és másnap délután 2 órákor már Abbázia-ban van. Az Elenapenzióba szálljon. 1

* THEREZINA operett, Napoleon életének legszebb epizódja.

Kedvezményes utazáshoz Budapestre félárújegyek kaphatók a Nemzetközi Hálókocsi Társaság fiókjában Bulevardul Regele Ferdinand No. 2 (Hegedüs Hirlapiroda). A kedvezményes jegyek árai:

II. oszt. gyorsv. Oradea—Budapest 495.— Lei.

III. oszt. gyorsv. Oradea—Budapest 376.— Lei.

II. oszt. személyv. Oradea—Budapest 260.— Lei.

III. oszt. személyv. Oradea—Budapest 170.— Lei.

Kedvezményes igazolvány hivatalos ára 50.000 m. kor.

Egész jegyek árai:

II. oszt. gyors Oradea—Budapest 950 lei.

III. oszt. gyors Oradea—Budapest 690 lei.

II. oszt. gyors Oradea—Wien 2090 lei.

III. oszt. gyors Oradea—Wien 1500 lei.

II. oszt. személyvon. Oradea—Budapest 466.— lei.

III. oszt. személyvon. Oradea—Budapest 300.— lei.

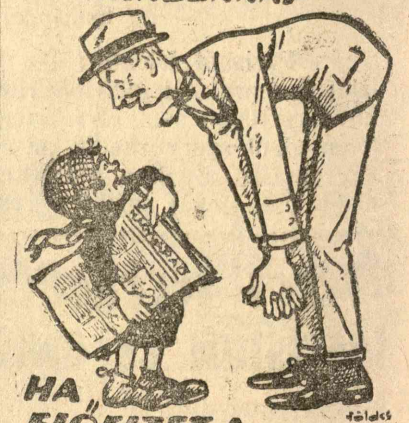
II. oszt. személyvon. Oradea—Wien 1095 lei.

III. oszt. személyvon. Oradea—Wien 710.— lei.

Figyelje, ha megjön a „DECCA”!

Pompéji utolsó napjai
Heyman Szinkörben!

Nyerhet 1000 LEIT MINDENNAP

HA ELŐFIZET A NAGYVÁRAD-RA

POMPEJI A XX-ik század csodája a Heyman-szinkörben.

Csőd előtt áll a váradi színházi konzorcium

A szintársulat újabb deficitjei — Mi az oka a végleges összeomlásnak — Már csak a segélyből folyósíthatók a gázsik

Az Estilap tegnapi cikke, amely rámutatott a nagyváradi színház koncessziója körüli támadt versengésre, úgy a publikum, mint a napisajtó körében élénk visszhangra talált. Mint ismeretes, a szinpártoló bizottság hétfői üléséről megjelent tudósításokban szó esett valakiről, aki már a jövő évi szezonban vegyes román-magyar szintársulat alakítására tett ajánlatot. Nem az első eset az, hogy megállapítjuk, hogy úgy a román, mint a magyar színjátszás szempontjából lehetetlen ez a kísérletezés. Megelégedéssel vettük dr. P. P. Györgynek, a városi tanács elnökének az Estilapnak adott nyilatkozatát, amely szerint ilyesmiről csak megbeszélés formájában esett szó.

Dr. Adorján Emil megvizsgálta az ismét bajba került színház könyveit

Dr. Adorján Emil az Estilap munkatársának a következő nyilatkozatot tette:

— Felülvizsgáltuk a színház könyveit és abból igen szomorú megállapításra jutottunk. Megállapítottuk ugyanis, hogy a konzorcium működése óta tehát

az alatt az idő alatt, amikor a színház régi tartozásaiból semmiféle kötelezettség nem terhelte a társulatot, amikor a dologi kiadások is csökkentek csöppet sem javult a helyzet, sőt az ismétlődő telt házak, az elsőrangú vendégszereplések dacára olyan deficit állott elő, amely

a színház további fennállását már a legközelebbi gázsiütésnél, de legközelebb július elsején teljesen kizárta teszi.

A könyvek tanúsága szerint Gróf László igazgatónak csődbe kellett kerülnie, mert a színház büdzséjét olyan felesleges kiadási tételek terhelték, amelyekkel megküzdeni lehetetlen.

Itt elsősorban egyes elsőrendű tagok fellépti díjai folytán előállott horribilis tulkiadásokra gondolunk,

amely erősen igénybevette a kis-méretű nagyváradi színház teherbíróképességét. Ilyen gazdálkodás mellett a színháznak csődbe kell kerülnie. Szomorú képet nyújt, hogy míg egyes magánszereplő

színészek 5–6 ezer leies havi gázsiával kénytelenek megelégedni, addig mások havi jövedelme, fellépti díjakkal együtt meghaladja a havi 30 ezer leit

Megállapítottuk, hogy a váradi színház képtelen 120 tagú társulatot eltartani. Úgy a művészi személyzet, mint a zenekar ma túlságosan meg van terhelve. Itt redukcióra van szükség, ha a színházat lenni akarjuk tartani.

Véleményem szerint a helyzet ma már megköveteli, hogy több erdélyi város színháza

A színház környékén és a bizottság ülésén résztvevő tagok körében azonban ugyan-csak tartotta magát az a hír, hogy valóban érkezett ilyen ajánlat a városhoz. Ezt erősíti meg dr. Adorján Emil, aki a szinpártoló bizottság tagja, alábbi nyilatkozatában, amelyet az Estilap munkatársa előtt tett, abból az alkalomból, hogy a bizottság határozata értelmében tegnap dr. Kabos Bélával egyetemben felülvizsgálták a színház könyveit. — Erre a vizsgálatra annak a megállapítása adott impulzust, hogy a multkor gyűjtésből fennmaradt pénzeszeget ki lehet-e a szintársulat tagjainak adni, mivel a mai gázsinapon a pénztárban nem volt más megfelelő összeg.

lépjen egymással érdeklődésbe és két színház tartson közös prózai és operettársulatot, amelyek felváltva működjenek.

Tapasztalatainkról még a mai napon jelentést tettünk dr. P. P. György urnak és javasoltuk, hogy a bizottság birtokában levő pénzeszeget még a mai napon folyósítsák a színház tagjainak.

Sokáig nem kellett várnunk a leleplezésre. Tabéry cikkének megjelenése után Tompa Béla, a nagyváradi színház tagja levéllel kereste fel szerkesztőségünket, amelyben beismerte, hogy a szóban forgó ajánlatot ő tette. Eljárását azal igyekszik menteni, hogy az a magyar színjátszás érdekében történt.

Tompa Béla igen terjedelmes levelét, dacára a helyszükének és személyeskedő hangjának, nagyobb részében leközzöljük.

Talán a naiv jóhiszeműség mentségére szolgál Tompa Bélának, aki lehet igen kiváló bonviván, régi, pompás rutinu színész, esetleg ügyes szingizgató is, de diplomátának, vagy előrelátó üzletembernek époly kevés látszik, amint tehetetel marad számára, hogy a nyílt küzdelem elől igyekezett eddig elfelhőzni magát, s ezzel morálisan a nyíltan versenyzők mögé került. — Mindazonáltal nem óhajtuk önvallomását, amelynek közléséért az Estilap-hoz fordult, titokban tartani, s nagyobbreszt helyt is adunk annak.

— Minden ősom szinmagyar ember volt, családom második generációját éli a színészetnél — kezdi Tompa Béla. Romániában öt

sítsák a színház tagjainak.

— Olvastam az Estilapban P. P. György dr. ur nyilatkozatát a közös román-magyar szintársulat felállítására vonatkozó ajánlatról.

Dr. P. P. György ur előttem kijelentette, hogy létezik egy ilyen ajánlat, azonban az ajánlattevő személyét illetőleg nem nyilatkozhatik.

Eddig Adorján Emil dr. nyilatkozata. A Nagyvárad mai számában aztán Tabéry Géza kollégánk „Kalandorok a színházi koncesszió körül” című cikkében foglalkozik a kérdéssel és megírja, hogy a bizottság ülésén az egyik román ur, akinél a titokzatos pályázó iránt érdeklődtek, alábbi kijelentést tette:

— A pályázó esdve kért, hogy nevét ne közöljem. Én magam is csodálkozom, hogy valakinek, aki ily feltételekkel pályázik, arra már nincs bátorsága, hogy nevét nyilvánosságra hozza. Annyit mondhatok, hogy az illető a váradi színház tagja.

A cikk írója megjegyzi, hogy e kijelentés után a színház minden egyes tagjára kénytelen mindaddig gyanakodni, ameddig az önkéntes pályázó neve ki nem derül.

Tompa Béla leleplezi önmagát

esztendeje működöm a magyar színészek jobbja között és

öt év szomorú tapasztalataiból szűrődött le az az indítványom, hogy román-magyar nyelvű színelőadások tartására kérjek igazgatói koncessziót.

Nagyvárad lakosságának színház-látogató intellektuelsei nagyrészt elszegényedett magyar tisztviselőkből, esetleg kereskedőkből kerül ki. Ezek is évről-évre fogynak. Míg egyfelől ez a helyzet, addig a mozis és kávéházak zsufoltsága eléggé szembeötlő, s ebben

a tömegben nem jelentéktelen a jobbmodu román intelligencia.

Csodálkoztunk, hogy volt olyan hónap, amikor 13 napra, majdnem mindig szombat és vasárnapra elvették tőlünk a színházat, román előadások címén. Hát ezért történt kérem.

mert „kalandorok” nagyon jól tudták azt, hogy itt a magyar színészet haldoklik.

tehát kellett Nagyváradra még egy új mozi, hogy legyen hova mennie a román intelligenciának. Dérnyé nevével nyitották meg az új mozi, szegény Dérnyé még ma sem érti, a menyorszámban, hogy mi köze is volt neki a Heyman szinkör-mozsihoz. Mi, sokszor gondoltunk rá és imádkoztunk hozzá, hogy édes Dérnyé, vidd kereszttül, hogy ilyen több napra terjedő román előadások alatt

a Te nevedben megnyitott színházzá átalakított szinkörben olcsó pénzért játszhassunk,

sunk, hogy éhen ne haljunk, de ilyenkor nem volt elég a magyar színészek fohásza Dérnyének, bizony ott épen olyan süket fülekre találtunk, mintha a városi tanácshoz fordultunk volna, sőt az utóbbi, úgy tudom, egy alkalommal, a magyar színészek kedvéért nem is engedélyezte a román színelőadást.

— Ekkor támadt az a gondolat, hogy milyen jó is lenne, ha

az én új bérletrendszeremmel egyszerre megtudnám oldani ezt a magyar színészetet

végleg eltöröl ad hoc vállalkozásokból alakult román előadásokat olyan formán, ha hetenként két gyengébb napon, — itt is egy kis magyar önzés lépett előtérbe, — mikor az igazi magyarok nem járnak színházba, román nyelvű prózai előadásokat tartana saját társulatával, a magyar színház. Így tauán meglehetne nyújtani a magyar színészet életét még 10 évre. Mert ez esetben a magyar elnyomódott, leszegényedett színház látogató közönség két napot pihenhetne a román gazdag intellektuelek nem a Heymanban néznék a filmeket, hanem elhoznák a pénzüket a színházba, ahol 6–8 román művészszel, rendes román nyelvű előadásokat tartanánk hétfőn és pénteken. Ezzel szemben

nem lephetnének el bennünket sáska módjára, néha egészen gyenge összeállítasu román társulatok.

sőt kissé feloldódna velünk szemben a tulzott sovinizmus is, hiszen a közös színészet közelebb is hozná a román városi tanácsot a magyar színház igazgatójával. Amikor én ezzel a tervvel előállottam, még nem is gondoltam arra, hogy én legyek ennek a román és magyar nyelvű szintársulatnak az igazgatója.

Erre dr. Lazar Aurél ur a tanum, akihez intézett levelem tanúság arra, hogy bizony igazi magyar keresztény ember vagyok, mert én csak menteni akarom tervemmel a magyar színészetet.

Az impulzust a pályázatra az a lendület adta, hogy hirtelen olyan sok vállalkozója lett a váradi színháznak. Nekem legalább nem célu tervem van, — gondoltam — és egy 16 éves színészi mult mögöttem. Én büszke magyar vagyok, de ha itt keresem a kenyeremet, ide való vagyok, vajon hol vagyok én a cikk írója szerint kalandor? Ott, ahol Dérnyé neve alatt mozi nyitnak van az önzésnek és félrevezetésnek olyan látszata, mint az, ha én terveimet nem szolgáltattam ki más üzletembereknek, akik e pillanatban két pompás üzlettel akarnak a piacra kerülni: egy nagy mozival és egy nagy, ingyenes színházzal. A kirohanás — ez egészen világos — a házi irótól ered.

Hogy én, amikor a gazdag románok pénzével segíteni akarom a haldokló magyar színészetet, becsületes vagy becsületesen vagyok, azt majd csak a jövő döntene el.

Én benne élek a színészetben, évek óta vezetek nehéz viszonyok között magyar színészeket.

A cikk írójának a szomorú helyzet kapcsán első pillanatban az volt célja, iránya, hogy a Heyman pénzcsoport kerüljön a színház élére és lám, én nem tartom őt ezért becsületesnek, mert minden ember a saját sorsának kovácsa.

— Hígyje el kedves cikkíró ur,

valószínűleg olyan jó magyar, mint bármelyik pályázó, nekem csak egy bajom van, túlságosan szerény vagyok, mert most sokkal öszintébben megírnám hol vannak az eset szerintem világosan látható rugói. Megmondanám azt, hogy

Ön egyedül is hajlandó lett volna egy ilyen színigazgatói vállalkozásra, (?)

mert példák igazolják, hogy valahogyan meg kell próbálkozni az élet kellemessé tételével és ha ez Önnek nem bűn, a többinek sem az.

— Mi kérünk, a miniszter dönt és a jövő fájdalom, mindenféleképpen engem fog igazolni, hogy mint oldott kéve, széthullt itt a magyar színészet.

— Ön engem színmagyar embert, amikor érvek nélkül menteni akarom a magyar színészet süllyedő hajóját, kalandornak titulál és befelé nyalja a szája szélét, milyen jó lesz a Heyman-féle kettős üzletben valami zsiros állást szerezni, mert a Csodaszarvas nem fut olyan biztosan, mint egy jó mozi.

— Akit Ön kalandornak, becs-telennek bélyegzett, most már igazán félti a magyar színészet sorsát, mert tényleg igaz az, hogy apát fiú, fiút apa elad, szegény kis magunkra maradt koldus magyar kisebbség, nagyon hamar huzzuk önzésből egymást a deszre.

— Én vagyok a kalandor, becs-telen. Tompa Béla.

A levélnek egy része Tabéry Gézárt érintő alaptalan személyeskedés, amire csak elkese-redésében szánhatta magát Tompa Béla, akinek — bármennyire kellemetlen — szemére kell vetnünk, hogy minap még az Estilapot annak közlésére kérte, hogy ő a marosvásárhelyi színházra pályázik, nem pedig — „mentő ötletével” — a nagyváradira.

Erdélyi Miklós érdekes nyilatkozata

Egyébként Parlagi Lajosnak az Estilap tegnapi számában megjelent nyilatkozatával kapcsolatban Erdélyi Miklós, a nagyvárad színház tizenhat esztendőn át volt igazgatója, akinek működése tényleg a várad színház legragyogóbb korszakára esik, a következő közlésére kért fel bennünket.

— Meglepetéssel olvastam az Estilap tegnapi számában Parlagi Lajos nyilatkozatát, amely szerint ő az én igazgatásom alatt válságba jutott várad magyar színházat meg akarta menteni, azért vetie át a direkciót.

— Hát kérem, mindenekelőtt egy fogalomzavart akarok tisztázni. Parlagi nem „átvette”, hanem megvette tőlem a színház felszerelését 475.000 lejért. Mit tagadjam, nem csinált rossz üzletet, ha tekintetbe vesszük, hogy ma ugyanezért a felszerelésért két és fél millió lejt kért.

— Az én igazgatásom alatt nem jutott válságba a színház. Tizenhat esztendői igazgatásomhoz a nagyvárad színház fénykora fűződik. Ittéltem a háborút, a forradalmat, a kommünt, az impériumváltozás első két esztendőjét, sokszor nehéz helyzetben voltam, de színészeim a gázsijukat mindig pontosan megkapták. És ha Parlagi ur nem ajánlkozott arra, hogy megvegye a színházat, akkor én talán még ma is igazgatója vagyok.

Az üzlet létrejött és én jártam el Parlagicval a hatóságoknál, hogy a játszási engedélyt megkapja. Csodálkozom hát, hogy Parlagic az én időm alatt bekövetkezett válságról beszél. Erdélyi Miklós.

MOZI

— Pierre Benoit nagyszerűen megfilmesített regénye: a „Áruló” (A Libanon kastély urnője) iránt napról-napra fokozódik az érdeklődés. A film valóban rá is szolgál arra, mert amit az a 12 felvonásos remekmű mesében, kiállításban, Petrovits Svetisláv és Arlette Marchal játékában nyújt, az tökéletes. A Dorian-Film-színház még szerdán és csütörtökön mutatja be a kitűnő filmet. Az előadások 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. Szép idő esetén a 9 órás előadás a Dorian-Terrasseon lesz megtartva. A Dorian legközelebbi sláger műsora Strauss operája filmen a „Rózsalovag”, a főszerepben Hugoette Duflos és Jacque Catelaine, a „Königsmark” főszereplői.

— Az Apolló mozgó még ma és holnap mutatja be a „Két-szívű férfi” kitűnő társadalmi drámát, melyben a modern élet minden ferdeségét, hazug álszentekedéseit tárja elénk. A dráma összes szereplői Monte Blue, Irene Rich és Marie Prevost, valamennyien Amerikának leghíresebb filmstarjai. E kitűnő filmet egy 2 felvonásos kacagtató vígjáték előzi meg.

Heyman szinkör

Szerda: Dr Colin Ross utazása és Samu, Szenes 1 felvonásos vígjátéka.

Csütörtök: Dr Collin Ross utazása és Samu, Szenes 1 felvonásos vígjátéka.

— Dr Colin Ros utazása. Ma este lesz a Heyman Szinkör műsorán e nagyszerű film, mely élvezet bennünket olyan vidékekre, amelyekről eddig csak utleírásokból és könyvekből szerezhettünk fogalmat. E kalandos utazások sok veszélye, izgalma és tanulságos oktatása valóban a legközelebbi élvezetet nyújtja a nézőnek.

— „Samu”. Tegnap mutatta be kacagások és tapsok közepette a Heyman Szinkör, e mulatságos I. felvonásos vígjátékot, melynek szerepeit Galambos, Darvas, Simon Sári és Berengh játszották önmagukat fölülmulva. A Samu még csak ma és holnap lesz műsoron mindenkor a 7 és 9 órás előadásokon.

Abbaziában csakis az Elena-penzióban érezheti jól magát

* THEREZINA operett, Napoleon életének legszebb epizódja.

BALLY kvartmánu **CIPŐK**
vászon és tennisz-
kizárólag REICHARD DEZSŐ és FIA cégnél

**Tudja meg
mindenki,**
hogy e hó végéig összes árainkból

20%

engedményt adunk

AU PRINTEMPS

volt Missir-cég.

2129

A PIHENÉS ÓRÁIBAN

Mindenkinek örömet fognak szerezni az alább felsorolt regények, melyek a Hegedüs Kölcsonkönyvtárból olvashatók:

Adlersfeld-Ballerstrem:	
Monrepos-kastély	1892
Adlersfeld-Ballerstrem:	
Fehér galambok	2811
Adlersfeld-Ballerstrem:	
Rózsaszínű szoba	2812
Adlersfeld-Ballerstrem:	
Ave	229
Adlersfeld-Ballerstrem:	
Igéző fény	2030
Allorge Herrai: Tőzsde	2344
Allorge Herrai: Nagy ka-	
taklizma	2430
Arató Erzs: Elkésett	
emberek	2947
Baffico: Legyőzött férfi	2180
Bordeaux H.: Egy tisz-	
tességes asszony	1037
Bourget: Nagyvilági	
dráma	1354
Ferenczi Sári: Hegyen át	1702
Glass: Félkevesztett em-	
beriség	2488
Karinthy F.: Hököm-	
színház	3093
London Jack: Ember hit-	
vallása	2847
Mathers: Révész	2480
Kabos Ede: Rubin-gyár	2898
Radó Imre: Akarat szár-	
nyán	2911
Stein Lola: Bűnös gon-	
dolatok	2751

HEGEDÜS

HIRLAPIRODA
zeneműosztálya

Nagyvárad egyedüli
speciális kotásboltjában

ORADEA

Minden zeneművet a leg-
olcsóbb árban kap meg

Átköltözés miatt

zongorák, disztárgyak, szö-
nyegek, antik butorokat
olcsó árban árusítom

Sternberg,

Bul. Regele Ferdinand 14.

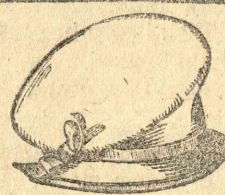
Harisnyák, keziyűk, teherneműek szolli
olcsó árban BLEIER divatházában Sepsésságe

KERTHELYISEGEM
megnyit!

Berkovitsné
orth. kóser

אברהם כשר
vendéglője

N. Iorga (Zöldfa)-u. 19
Izletes házikonyha. Mérsékelt árak

Legújabb
Női és férfi kalapok
olcsón a
Kalapgyár-ban
Reg. Ferdinand 20.

JÓ ÜZLET A KOPLALÁS

Csakhogynagy a konkurencia

— Sohasem képzeltem, Szerkesztő ur, hogy mennyire érdekli az embereket, ha valamelyik felebarátjuk éheznek.

— Mi ez már megint? Természetesen, akiből nem hiányzik minden szociális érzék, mint Ön-ből, nem haladhat el közömbösen a tömegek nyomora és szenvedése mellett.

— Félreért engem. Szerkesztő ur. Mert higgye el, ebben semmi érdekesség nincs, ha a tömegek éheznek. Mi azt már régen megszoktuk, mindig van is néhány irázunk készenlétben erre a hétköznapi jelenségekre.

— Hát akkor miről van szó? Micsoda ravaszság van már megint ebben a furfangos megjegyzésben?

— Ugyan Szerkesztő ur, ne legyen hipokrita. Hát nem világ-szenzáció az, ha egy koplalóművész produkálja magát? Épen tegnap olvastam az Estilapban egy ilyen akrobatáról, aki nehéz aranymilliókat keres kizárólag azzal, hogy művésziessé tud éhezni. Ez igazán szép és meg-ható.

— Nem értem Önt. Már megint igazságtalan. Nem veszi észre, hogy a győzelmes emberi akarat hihetetlen teljesítményét ünnepli a nézőközönség, amikor meghódol a koplalóművész előtt?

— Dehogyan is nem. Nagyon jól látom, hogy a koplalás ebben az esetben, sport. A gymor sportja. Épen úgy, mint a futball, a vívás, a gyaloglás, a lovaglás, az evezés, az autózás, a karok, lábak, tüdők, idegek, izmok sportja. Vagy mint a kártyázás és a keresztretjvény, a szellem sportja.

— No látja. Egészen szépen megmagyarázta. Minden nagyobb stíli erőlködés, akaratmegnyilvánulás, sport, ha nem üzletszerűen anyagi ellenértékért végzik.

— Hát ez már nem egészen igaz. Mert a profi futballista, a zoké például nagyon jól megél a sportjából. A kártyáról sem lehet elmondani, hogy altruista lény. De még a koplalóművész sem ingyen éheznek.

— No mégis, különbségek vannak.

— Bizonyosan vannak, csakhogynem tudom, hol a határ. Miért nem sportmann a levélhordó, aki legalább is annyit használja a láb-izmait, mint egy futballista? Miért marad le a lovasrendőr, a sofőr, a velencei gondolás, az adószámtejtő, az urlovas, az amatőr autótulajdonos, a regattasampion és a sakkmester mellett?

— Egészen furcsa, erőltetett beállítása a dolgoknak.

— Tovább megyek. Ha valaki üzleti ügyben utazik, agítál, propagandát fejt ki, másokat meggyőzni, rábeszélni igyekezik, az úgynök, vagy legjobb esetben utazó. Aki politikai ügyben cselekszik ugyanezt, az pártvezér, államférfi, oszlopos tagja valamelyik nemzetboldogító politikai pártnak.

— Önnel nehéz vitatkozni. Szempontjai nagyon is cinikusak. Nem akarja megérteni, mi a különbség a sport és foglalkozás között.

— Jó, jó, tegyük fel, hogy megérttem. De mondja csak Szerkesztő ur, azok a bizonyos tömegek sportból vagy foglalkozásból éheznek?

— Micsoda kérdés ez? Azok szegények egyszerűen azért éheznek, mert nincs mit enniük.

— Ne haragudjék ezért az újabb cinizmusért, Szerkesztő ur, de nem jól cselekednek ezek a bizonyos tömegek. Mit szólnának ahhoz a sportkedvelők, ha egyszerre millió és millió koplalóművész jelentkeznék? Ha azt követelnék, hogy felemelt helyárák

mellett magasságuk őket, elismeréssel adózzanak emberefeletti teljesítményükért? Azt hiszem ebből nagy zavar keletkeznék. Honnan vennének ennyi mutatványos bódét, üvegkalitkát, impresz-száriót? És honnan szereznék azt a rengeteg aranymilliót, amelyet a koplalásukért joggal követelhetnének? Pedig ehhez nem kellene más csak az, hogy foglalkozásukat sportnak tüntessék föl.

— Minden szava tulzás. Elismerem, hogy vannak éhező tömegek, de azt már nem hiszem, hogy bármilyen nyomorban is van

valaki, hónapokon át rendszeresen éhezzen. Ezt nem bírja ki.

— Nem olyan nagy a különbség, mintahogy Szerkesztő ur képzelet. De ne féljen. Az éhezők milliói sohasem fognak fellépni, mint koplalóművészek. Ők továbbra is a nyilvánosság teljes kizárásával fognak éhezni. Tudja-e miért?

— Miért?

— Mert olyan nagy lenne egyszerre a konkurencia, hogy rossz üzletté válna a koplalás. Nem lehetne vele keresni. Éhen lehetne halni mellette.

— drb.

A váradi Kereskedelmi Csarnok akciójára szállították le az importvámokat

Kereskedőket is bevesznek a legfőbb vámbizottságba

Uralmának végső idején a Bratianu-kormány a vas- és fémáraknak új export-vámdíját léptette életbe. Ezek a vámdíjak 300—500—600 százalékkal magasabbak az előzőknél. Az általános kereskedelmi és még általánosabb fogyasztói érdekeken kívül igen érzékenyen sújtotta ez a vámemelés Nagyvárad közgazdasági életét, mert az import csaknem lehetetlenné vált, másrészt az itteni kereskedelem nem akarta és nem is tudta volna vállalni a felelősséget azért az óriási áremelkedésért, aminek a vámdíj felfemelése folytán kétségtele-nül be kellett volna következnie.

Ez a megfontolás készítette a nagyvárad Kereskedelmi Csarnok főtitkárát, Fried János dr-t arra, hogy április 11-ére tiltakozó értekezletet hívjon össze, amely értekezletnek fő célja a vámdíj fel-

emelése ellen való tiltakozás volt. E konferencián Erdély minden városa képviseltette magát.

Annak idején részletesen beszámoltunk e konferencián történetéről, elég tehát, ha most csak annyiban rezumáljuk, hogy a konferencia határozatából kifolyólag a kereskedelmi érdekképviselők tiltakozást jelentettek be a felfemelt vámok ellen a kormány-nál, egyben nagy agitációt kezdtek a vámdékrétum hatályon kívül való helyezése érdekében.

Amikor aztán a kormány-változás megtörtént, a Kereskedelmi Csarnok főtitkára, — aki a vámdíjellenes akció irányítására megbízást kapott, érintkezésbe lépett Manoi-lescu pénzügyi államtitkárral, akit behatóan informált a vámemelés káros következményeiről. Manoilescu államtitkár határozott ígéretet tett,

hogy a vámtarifát revízió alá veszi. Meg is indultak a tárgyalások ebben az irányban, de az ellentétes érdekű csoportok az akciót állandóan késleltetni és elgáncsolni igyekeztek.

Amikor Manoilescu államtitkár május közepén Nagyváradon járt, tüzetesen informáltatta magát a helyzetről és ismételt megígérte, hogy revízió alá veszi a vámdíjakat. Az államtitkár hamarosan valóra váltotta ígéretét, mert pár napja meg is jelent a revideált vámtarifa a Monitorul Oficial-ban.

Ez a tarifa lényegesen — és a kereskedelemre nézve előnyösen — különbözik a Bratianu-kormány által megállapított díjtételtől. Igen lényeges könnyítéseket tartalmaz és ennek tulajdonítható, hogy az árak visszafelé kezdenek menni. Amíg ugyanis Nagyváradon a májusi indexszám lényeges emelkedést mutatott — épen az új vámtarifa miatt — az áprilisihoz képest, addig a júniusi indexszám — noha összeállításakor a vámdíj leszállításának csak a híre volt meg, — már csökkenést mutat a májusihoz viszonyítva.

A kereskedők legfőbb sérelme ebben az ügyben az volt, hogy a Bratianu-kormány a vámtarifa tárgyalásánál nem kérte ki az importtal foglalkozó kereskedők véleményét. Most az Averescu-kormány, a vámtarifát módosító dekrétummal egyidejűleg rendeletet is adott ki, amelyben kijelenti, hogy a jelenleg életbelépett vámtarifát is csak ideiglenesnek tekintti és elrendeli a vámdíj egész rendszerének revízió alá vételét. A kormány rendelete arról is intézkedik, hogy az új vámmomenklaturát megállapító bizottságnak három kereskedő is tagja legyen. Ez a három hely nem személy szerint van betöltve, hanem a kereskedelem minden bizottsági tárgyalásra felváltva küldhet három-három olyan szakmabeli kereskedőt, amely szakmáknak árucikkeiről épen szó van.

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok, mely ezt a rende-

VILLÁMCsapás

0000

Zsolt Béla váradi regényének közlését a jövő héten kezdi az Estilap

Az új magyar irodalom beérkezettjei között is a legelső sorában áll Zsolt Béla. Ha valahol, úgy Nagyváradon fölösleges róla bővebben beszélni. Innen, közölünk ment el és ivelt a magasba pompázón és biztosan. A magyar nyilvánosság ma úgy várja minden sorát, mint az okét, akiknek vannak még mondanivalóik. A formák, amikbe Zsolt Béla ezeket önti, plasztikusak és elevenen élők. Költő, író és publicista — egy személyben. Derűs fiatalság, de imponálón széles látókör. Ma vezércikket ír a pesti lap homlokára, holnap versét szavalják irodalmi ünnepeken. De közben regényt is ír. Nos hát épen a regényéről van most szó. Villámcsapás a címe és a Nagyvárad

Estilap bő folytatásokban fogja leköszölni.

A Villámcsapás riasztó címe mögött drága kis szerelmi történet. Édes, bimbózó szerelem, amely itt, a váradi szőlőhegyen feszlik virággal. Egy nyári hónap vonul el a forró váradi aszfalt fölött, egy nyári hónap, amelynek történelmi napjai támadnak. Diákhevílések, kamasz-romantika, aztán a váratlan fordulat: világháború. Az első csók, s az első mámor, az első dobszó, s az első ágyú. Igen minden, ami a tizenhárom év előtti diák életében olyan szép, olyan izgalomtelt, olyan új és olyan szomorú volt...

Zsolt Béla regényében nemcsak az író tisztult ízlése és kristályos stílusa a megkapó, nemcsak a történet finom színe, hanem az az újságíró önkéntelen készsége is; ezért olyan fokozódón érdekes, pillanatra el nem lankadó. Egész történetében váradi és minden ízében magyar.

Dybuk

A vilnai zsidó szintársulat tegnap esti előadása

Évek óta olvastunk nyugati világlapokban erről a színműről, amely Vilnából indult ki Bécs, Berlin, Páris, egy szóval a mai színházi kulturájának igazi centrumait meghódító utjára. A fennmaradt nélkül való dicséret, a magasztaló kritika, amivel napnyugati neves esszéisták fogadták ezt a művet, nem volt túlzás, — erről meggyőződhetett az a jóval kétezerrel felül levő közönség, amely tegnap este az Atlanticban a Dybuk előadására összehsufolódt.

A Dybuk-ot, szerzője Schalom Ansky — akinek egyéniségéről mostanában már többször volt szó hasábkokon — drámai legendának nevezi. Közelebből megismerve ez a szindarab: misztérium. Amint a kereszténység szelleme megfogó költői szépségű misztérium alkotására ihletett napjainkban egy Paul Claudel-t („Kinyilatkoztatás”), vagy egy D'Annunzio-t („Szent Sebestyén martíriuma”) ugyanígy a keleti zsidóság kabbalistikus hittel telített mondanivalója termelte ki Ansky Dybukját. A kabala, a zsidó mágia titkai azok a motívumok, amelyek a Dybuk-on teljes színességükben áthúzódnak. A Dybuk, — ez a kabala tanaiban elmélyedt ember lelke. Ez a lélek fokozottan él, éselekszik a test halála után, visszajár az élők közé és felelősségre vonja őket, bosszút áll rajtuk mindazért a sok rosszért, amit elkövetett a földi életben.

A Dybuk a földi vétkest bosszúképen ott sújtja, ahol legjobban jár. A kabbalistáknak és a chasidus néven ismert fanatikus zsidópáncsoporthoz ezt a szellemhitét Schalom Ansky az abszolút művész-író biztos kezével egy szerelmi história keretében állítja.

Az előadás, amelyben a vilnai színészek tegnap este ezt a darabot bemutatták, szépségben még az eddigi három színházi estén is túltett. Zsidó imaház felhomálya, vitatkozó majd mulatozó talmudistákkal; lakodalmi ünnep; végül de nem utolsósorban egy (az exorcizmus hasonlító) szelleműző szertartás a miropoli kabbalista bölcsházában — ezek adták újabb

kétségtelen bizonyítékokat a vilnai színészek magas rendezői kvalitásairól. A színészek közül — noha mindannyi tökéletes volt — elsősorban kell mégis megemlíteni Jacob Weislitz-ot, aki a miropoli kabbalista szerepét akkora drámai erővel játszotta, hogy nemcsak önmagát, de nézőközönségét is szinte trance-állapotban tartotta mindvégig. Miriam Orleska a rossz-szellem-megszállta menyasszony szerepében igazolta ismét azt a hódolatteljesen elismerő véle-

ményt, amit Vilnától Nagyváradig művészi utjának minden etapján róla leírtak. Alex Stein a rajongó fiatal talmudistát megrázó művészi erővel alakította és ugyanezt kell mondani David Natan-ról, aki az önző, gazdag embert, valamint Henry Tarló-ról, aki a titokzatos Meschulachot személyesítette. — Egyaránt kiváló alakítást nyújtottak kis szerepükben: Noemi Nathan asszony, Lares asszony, Linba Kadison, S. Weinstock és Josif Kamen.

Egy váradi gimnázista lerajzolta a Gojdu-liceum egész nyolcadik osztályát

Érettségi vizsgák küszöbén megjelent a főutcai kirakatokban a különböző váradi maturandusok arcképe. Komoly, fiatal, gyerekarok csoportja, köztük néhány idősebb ember képével: az érettségi előtt álló diákok tanáraikkal együtt. Az egyik kirakatban azonban szokatlan tabló ragadja meg a járókélok figyelmét. A Gojdu-liceum nyolcadik osztályának magyar tagozatát ábrázolja ez a kép, az egyik nyolcadikos ceruzája nyomán. Rajt látható az egész nyolcadik osztály, közbül Diószeghy Miklós osztályfőnök portréjával, az egyik kép alatt pedig az aláírással: Takács...

Takács József nyolcadik gimnázista rajzolta a tablót. Főléles, hogy az ember ismerje azokat, akiket ábrázolnak a rajzok, nincs szükség az ugyanabban a kirakatban elhelyezett fényképek kontrollára sem, hogy az ember megállapítsa: sikerült rajzok ezek. Ceruzával készült, gondos és finom portré valamennyi. Kritikus szemmel bizonyára feltűnne az, hogy aki csinálta, még hiába van annak a gyakorlatnak, amely a vonalak és a tónusok ökonomikusabb alkalmazására tanít, de laikusnak verzetűsnek egyaránt el kell ismernie, hogy Takács József portréi egytől-egyig karakteristikus, értékes rajzok.

Mert bizonyos: ez a nyolcadikos diák, Takács József, az alig tizen-nyolc esztendő magyar fiú, tehetség, akiről még alkalmasint hallani fogunk a jövőben. Egy éradonyi szegény iparos fia ő, aki gyermek-kora óta faragja a képet s — mint maga mondja — mindenkit lerajzol aki a kezéigébe kerül. A hepe-

hupás, vén Szilágyból azért is került Váradra, mert megértette szülei, hogy az ő kezébe nem a kapa, sem a kalapács nem való, hanem a ceruza, meg az ecset. Egyidőben Barát Mórinnál is tanulgatott, megmutogatta a rajzait Mikes Ödönnek is, aki persze buzditotta a törekvő, szimpatikus fiút.

— Tanulni szeretnék, — mondja bizalommal és erélyvel — vagy valamelyik akadémiára megyek, vagy Nagyvárára...

És Takács József el is megy... Sajnos, manapság sem a város, sem az állam nem igen gondoskodik ösztöndíjakkal arról, hogy Takács József és a hozzá hasonló tehetségek tanulhassanak. Maga az élet sem nagyon tulságosan kedvez azoknak, akik feltörekednek a köznapi sorból és alkalmat, módot keresnek arra, hogy értékes mondanivalójukat elmondhassák. A társadalom és az élet közönyével szemben azonban van a Takács Józsefeknek egy fegyvere, amely minden akadályon át is győzelemre vezethet és ez az ő hitük, az ő erejük, az ő tehetségük.

Mi bizunk ebben a Takács Józsefben! (Kl.)

Volt váradi rendőrprefektus az ügyvédi kamara tagja

Mi van az ügyvédek sérelmeivel?

A váradi ügyvédi kamara választmánya tegnap délután ülést tartott, amelyen a portareli rendszer megszüntetésének kérdésével foglalkozott. A választmány tárgyalta Suciunak, a kolozsvári ügyvédi kamara dékánja által megküldött javaslatot, amelyek az ügyvédi sérelmek orvoslására kiküldött bizottság az igazságügyminiszter elé fog terjeszteni.

A javaslat szerint a portareli rendszer életben marad ugyan, de csak a végrehajtási ügyek intézésére. A kézbesítések nézve teljes egészében visszaállítják a régi szabályokat. Helyben külön bírósági kézbesítők, vidéken pedig postán, a községi jegyzők útján fogják a hivatalos okiratokat kikézbesíteni. Leszállítják a kézbesítési illetékeket is és pedig a kilométerpénzt négy leíról egy leíre, a többi taksákat pedig felére. Fontos újítás lesz, hogy ezentúl a taksákat bélyegekből lehet leróni és ezzel sok felesleges utánjárás-tól kímélik meg az ügyvédeket.

A választmány a javaslat részletes tárgyalására dr. Zigre Miklós, dr. Andru Széver, dr. Ney Pál és dr. Pop Romulusz ügyvédekkel küldötte ki azzal, hogy észrevételeiket a legsürgősebben tegyék meg. A nagyváradi kamara választmánya ugyanis tudvalevőleg legutóbb kimondotta, hogy amennyiben az ügyvédek sérelmeit tizenöt

A lei

Ugyilátszik a lei véglegesen a 210-es zürichi árfolyam körül szilárdul meg, a tegnapi utótőzsde ugyan 212 és fél volt, de a mai nyitáson már megint a 210-es kurzust jelentették. Ez annál különösebb, mert ma reggelre New-York két és fél ponttal emelkedett. Ez azonban a mai zavaros viszonyok között nem sokat jelent és egyelőre bizunk kell a mérvadó pénzügyi szakértők véleményében, melyszerint a lei árfolyama a közeljövőben nem fog nagy ingadozást feltüntetni.

A mai zürichi nyitás

BUKAREST 210.—

BERLIN . . . 12295 . . . PARIS 1570 —
NEW-YORK 51675 . . . PRAGA 152950
LONDON . . . 2514 — . . . B. PEST 72.30
BECS . . . 7295 . . . MILANO 1915 —

Nagyváradi árfolyamok

Magyar korona	305	áru	295	pénz
Dollár	235	"	238	"
Cseh korona	700	"	706	"
Svájci frank	46—	"	4650	"
Osztrák shilling	33—	"	3350	"
Francia frank	740	"	770	"
Angol font	1150	"	1165	"
Olasz lira	870	"	890	"

Bukaresti zárlat

(déli 12 órakor)

BUDAPEST	— — — — —	3385
BECS	— — — — —	33.90
PARIS	— — — — —	7.25
LONDON	— — — — —	1165
ZÜRICH	— — — — —	46.60
MILANO	— — — — —	8.95
NEW-YORK	— — — — —	240
PRAGA	— — — — —	710

Judja-e már mi az a dekád?

Ez a szó a dekából származik, ami tizet jelent.

Dekád pedig az a tiznapos időszak, mely a görögöknél a kalendariumban a hetet jelentette.

Egy hét helyett tiz napot számítottak.

A dekád később a francia forradalom naptárába is szerepelt.

A dekád most az Estilap újítja fel.

Az új sorsolási ciklusban tiz napos dekádok lesznek.

Tiz egymásután megjelenő Estilap alkot egy sorsolási dekád.

Minden dekádban egyszer sorsolunk.

Az ingyen sorsjegyeket akkor kaphatja meg, ha a dekád minden sorsolási számát, ösz-

szesen tíz számot beszolgáltatta a kiadóhivatalba (Hegedüs Hirlapiroda.)

Minden sorsolás alkalmával huszezer leit osztunk fel olvasóink között.

Minden alkalommal tizen-négyen nyernek.

Az egész sorsolási ciklus tiz dekádból áll, tehát összesen

kétszázezer leit sorsolunk ki.

Minden sorsjegyet meg kell szereznie és meg kell őriznie, hogy a jutalomsorsoláson részt vehessen.

Mi tehát a teendő? Minden nap meg kell vásárolnia az Estilapot,

amely ugyanis mindenkinek legkedvesebb újságja.

nap alatt nem orvosolják, újból megkezdik a sztrájkot. A döntésnek tehát ezen az időn belül meg kell történnie.

A választmány ezenkívül több bejegyzési kérvényt is tárgyalt. Felvették a nagyváradi ügyvédek lajstromába dr. Friedl Armin volt szatmári ügyvédet, dr. Petre Atian volt tenkei ügyvédet és Catana Aurélt, a nagyváradi rendőrség volt prefektusát.

Időjárás

Az egész Európában ma már mindenki az időjárással foglalkozik, ez a rovat lett minden újságnak legnépszerűbb és legolvasottabb része. Nagyön nyhe kifejezés, ha ezt a folytonos, szomorú, borongós és órákon át tartó záporokkal tarkított nyárkezdetet abnormálisnak nevezzük. Most már minden időjós a la baisse-ra játszik. A leghíresebb amerikai csillagász, Browne határozottan azon a véleményen van, hogy az idén egyáltalában nem lesz nyár.

A meteorológiai intézet hivatalos jelentése szerint továbbra is borongós, enyhe és változó idő várható.

FIGYELEM!

KEFE

és ECSETARU

mivel saját gyártmányaim nálam szerezhető be legolcsóbban **Stern S. Endre** festék, kefe üzlet N. Jorga (Zöldfa-u) 10

2406

Eladó telkek

2696

A Bulevardul Regele Ferdinand és a Muzeum-utca sarkán háztelkek eladók kedvező fizetési feltételekkel. Értekezés a Bihar-megyei Takarékpénztárnál

Tusnád-fürdő

Vasúti állomás, posta és távirda

„Erdély gyöngye” Csikmegye déli részén, az Olt folyó gyönyörű völgyében 656 méter magasságban a tenger színe felett fekszik. Légtörvényhegyvidéki, egyenletes, mérsékelt meleg. A levegő tiszta, pormentes, a fürdőfelepet a mértékű földre terjedő ősfenyvesek balsamos illata járja át. Légtörvényhegyvidéki és fekvése magasságánál fogva **Tusnád-fürdő** kellemes alhavas éghajlatu, elsőrendű klimatikus gyógyhely. E fürdő legszébb helyén teljesen ujonnan, a legmagasabb igényeknek megfelelően berendezett villában folyó évi június hó 1-én nyílik meg a

Sebő-penzió

Elsőrendű magyar és francia konyháról, valamint figyelmes kiszolgálásról gondoskodva van. Kivánatra bővebb levélbeli felvilágosítással szolgál

Sebő Imre
penziótulajdonos Tusnád-fürdőn

Üdülés

hizókura

Abbázia

legszebb helyén, az

Eléna

pensióban

Felvilágosítást nyújt a
Hegedüs Hirlapiroda

Kottaujdonságok

Ich fahr auf vierzehn Tag nach
Swinemünde, Foxtrot.
Im Ural, Russischer Foxtrot.
Ti-Ti-Pu! Foxtrot.
Parlez-vous français? One-step.
Ich denk dabei an Dich, Blues.
Die schöne Fräul'n Helén soll nicht
mehr baden! 2 Teil Foxtrot.

Ugyanezek salonorchesterre is kaphatók
a Hegedüs Hirlapirodában

APRÓ HIRDETÉSEK

A legkisebb apróhirdetés 10 szóig 40 lei. Egy szó 4 lei.
vastag betű 8 lei. „Cim a kiadóban” jelzés díja 10 lei.

LEVELEZÉS

PARIS. Tegnap kaptam meg a 3 dollárt. A K. S...-nak küldött levelet elvesztettem, ne haragudj, írj másikat, szívtam neki. F. S.-el beszéltél? Csókölünk. 367

BONJOUR! Három levél Péterekhez ment express továbbításra. En ugyanolyan módon vártam, de nem jött. Mit csináltak? Nincs idő írni? Pál. 369

Szépségápolás D. Sternberg Helén kozmetikai intézetében, Mária királyné (Bémer) tér 3. l. em.

LAKÁS

EGY szobás, konyhás butorozott lakás kiadó, intelligens házaspárnak vagy magános nőnek. Cim Hegedüs Hirlapirodában. 346

1200 leit fizetne butorozott szobáért 2 intelligens fiatalember (nemfontos a különbejárat) az oia-szi központ közelében. Cim a Hegedüs Hirlapirodába kérek. 345

NÉGYSZOBÁS szőlőbeli urilakás kiadó. Telefon 91. 357

BUTOROZOTT szoba, köser kosztal, két fiatalembernek kiadó. Cim a kiadóba. 359

ALKALMAZÁS

KIFUTÓLÁNYT keresünk azonnalra, jelentkezni lehet Rosenberg fonalüzlet, Saspassage. 370

INTELLIGENS urileány, gyermekek mellé ajánlkozik. Cim a kiadóban. 366

INTELLIGENTES deutsches Freulein wird zu gröseren Kindern gesucht. Lechner, Ciorogariu (Uri) utca 7. 368

OKLEVELES polgári iskolai tanárnő, perfekt a németben, állást keres, mint nevelőnő vagy anyátlan gyermekeknek anyahelyettesnek ajánlkozik. Gomolka Leopoldina, Bihardiószeg (Biharmegye.) 365

MANIKÜRÖS, fésülő és egy borbélysegéd felvétetik Püspökfürdői borbélynál. 363

CSECSEMŐ gondozónő éves bizonyítvánnyal állást keres azonnalra vagy elsejére. Cim a kiadóba kér. 347

CIPŐ, bőrkereskedésekben, drogeriákban bevezetett helyi ügynököt felvesz. Asztor, Cogalniceanu (Várady Zsigmond) utca 2. 371

WIR suchen deutsches Freulein mit Büropraxis Offerte unter Augabe der bisherigen Tätigkeit und Gehaltsansprüche an Bourne et Comp. Oradea Str. Avram Jancu 16. 373

ADÁS-VÉTEL

KÖZELI mezővárosban üzletház forgalmas helyen szép kerttel, melléképületekkel azonnal eladó. Freiburger, Vasile Conta (Halász) utca 43. 372

Egy jó gramofon

a családi otthonban

nyáron

pótolhatatlan

Az összes gyártmányokat, de különösen angol és amerikai beszélőgépeket és lemezeket raktárról szállítja, valamint szakszerű felvilágosítással és pontos jegyzékkel bármikor szolgál

Hegedüs Hirlapiroda

zenemű- és gramofon-osztálya Oradea-Mare.

Papírszalvéta

K	1000 drb	30×30 cm.	— 280 lei	K
R	1000 "	35×35 "	— 385 "	R
E	1000 "	34×34 "	— 260 "	E
P	préselt szélű	— — —	— 260 "	P

SONNENFELD papíráruházában

ORADEA, Piața Regina Maria (Bémer-tér)

A legmagasabb árat fizetek arany, ezüst és brilliántért. Bármilyen ószi szétört órat olcsón javítok.

Herbsi

ELADÓ magánház, azonnal foglalkozható 6 szoba, konyha, fürdőszoba, mellékhelyiség. Értekezés lehet Gyár-utca 31. Ügynököt a jázok.

HUSZ percentet jövedelmese ingatlan kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Felvilágosítás Zoltán Károly ügyvédnél.

RÉVAI Lexikon 1—13 kötet olcsón eladó. Cim Hegedüs Hirlapirodában.

Magyar értékpapírokat, zálogleveleket és jelzálogpapírokat legmagasabb áron vesznek Cim a Hegedüs Hirlapirodában. 330

KÉSZPENZERT vesznek alkalmi árukat, minden tételben, Halmai Poetul Goga (Baross) utca 2. 364

ELADÓ modern ház 2 lakással négy és két szobásak 750.000. Tománé és Tóth, Tace Ionescu (Körös) utca 21.

ELADÓ olasziban egy 4 szobás és 2 szobás, kitűnő ház 750.000 leiért. Tománé és Tóth, Tace Ionescu (Körös) utca 21.

Megjött már, amit oly régen várt, a Ja, der Sonnenschein legiobb foxtrott olcsó kiadásban Kapható a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában. Ára 30.— Lei.

Telkek eladók

BUNYITAY - ligetben, ahol vízvezeték és villany bevezetve, a város legszebb helyén, építkezéshez való homok és kavics a helyszínen kedvező fizetési feltételek azonkívül

háztárszek

1 és 2 szobás konyhás beköltözhető lakásokkal.

Értekezni

Weinberger

Anonima (Komendáns-rét) 1. szám alatt.

Megnyílt

az EISELE-vendéglő
ujjonnan átalakított

kerthelyisége

ahol esténként Körösi Gyúsi zenekara hangversenyez
Kitűnő konyha, elsőrendű fajborok, frissen csapolt sör
Figyelmes kiszolgálás.

A n. é. közönség szíves
pártfogását kéri

Eisele Antal tulajdonos

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. l.